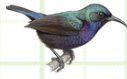

ספירת הציפורים הגדולה

ציפורי בר בחצר הבית

סיכום ספירת הציפורים 2025

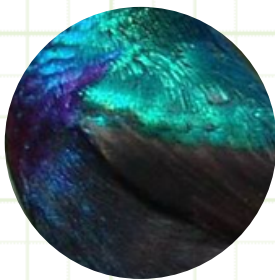

צילום: איתי ברג

תודה רבה לכל המשתתפים בספירת הציפורים השנתית!

ספירת הציפורים השנתית היא מיזם ניטור ארוך טווח שעוקב אחר שינויים באוכלוסיות ציפורים ביישובים. הספירה מתקיימת בישראל מאז 2006, בשיתוף פעולה של המרכז לטיפוח ציפורי הבר בחצר הבית, החברה להגנת הטבע, מקום מפגש והמרכז הישראלי למדע אזרחי שבמוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט, באוניברסיטת תל אביב. זהו מיזם של מדע אזרחי בו שותפים אתם - מתנדבים מכל הארץ שעורכים תצפיות, סופרים, מדווחים ומספקים מידע על שינויים ומגמות באוכלוסיות הציפורים בקרבת משכנות אדם.

סיכום ספירת הציפורים

15-31 בינואר 2025

שלום למשתתפים בספירת הציפורים הגדולה ה-20!

אנחנו שמחים שספרתם גם השנה, ואיזה יופי שמספר הדיווחים עלה השנה ל-1400 (גידול של כ-11%, בהשוואה ל-1269 דיווחים בשנת 2024). יש לשער שהגידול נובע הן מההפוגה במלחמה והן ממזג האוויר הנעים יחסית שאפיין את ימי הספירה. אולי תרם לכך גם [האתר החדש של ספירת הציפורים](#) שעלה לאתר של המרכז הישראלי למדע אזרחי, ומרכז בתוכו את כל המידע והמשאבים הנחוצים לסופרים. אולי העלייה היא גם בזכות שיתופי פעולה שהתגבשו והתגברו השנה עם מובילי שפת הציפורים, רכזי חינוך סביבתי ברשויות המקומיות, מרכז המועצות האזוריות והתנועה הקיבוצית, משרד החינוך ועוד.

אודות הסופרים בשנת 2025

השנה התקבלו דיווחים מ-204 ישובים (גידול משמעותי בהשוואה ל-182 ישובים שמהם דיווחו בשנת 2023 ו-179 ישובים בשנת 2024). שימח אותנו הגידול שניכר בעיקר בישובי הדרום והצפון (עלייה של 52% במספר התצפיות מהדרום ושל 56% במספר התצפיות שהתקבלו מהצפון, בהשוואה לשנה שעברה). כל הכבוד למדווחים! אגב, שיאנית הדיווחים היא תל אביב, ממנה נשלחו 175 דיווחים.

השנה השתתפו 134 מוסדות חינוך שבקשו תעודת הוקרה על השתתפותם (מספר דומה לזה של השנה שעברה) ששלחו 250 דיווחים. מתוכם 58 גני ילדים, 68 בתי ספר יסודיים ו-8 תיכונים או אחרים. אם ספרתם עם תלמידים ודיווחתם ולא בקשתם תעודה - אתם עדיין מוזמנים לעשות זאת [בקישור](#).

ניתוח הנתונים

אנו מחשבים את שכיחות התצפיות במינים השונים ע"י חלוקת סך כל הדיווחים שהתקבלו בספירה במספר הדיווחים בהם הופיע המין. הניתוח מלמד מהו הסיכוי לראות מין מסוים בתצפית. לניתוח התוצאות אנחנו משתמשים בדיווחים שהתקבלו החל משנת 2019, משום שאז התחלנו לקבל נתונים באפליקציית eBird, המאפשרת קבלת מיקום, משך ספירה וטווח ספירה מדויקים. על מנת לכלול כמה שיותר דיווחים בניתוח הנתונים משנים אלו, נאספו הדיווחים שהתקבלו משטחי ישובים ונמשכו 5-15 דקות בטווח תנועה של פחות מ-300 מטר. כתוצאה מכך יתכנו שינויים בהשוואה לתוצאות המוצגות בדוחות הסיכום הקודמים.

תוצאות

הציפורים השכיחות ביותר

בדיווחים של שנת 2025 נצפו 144 מינים שונים (בשנה הקודמת נצפו 155 מינים) ובסה"כ 51,863 ציפורים (עליה של 36% בהשוואה ל-33,355 ציפורים שדווחו ב-2024).

עשרת המינים שנצפו ב-2025 בשכיחות הגבוהה ביותר במבט ארצי הם אותם עשרה מינים כבשנה החולפת, למעט עליה קטנה בשכיחות הבולבול שנמצא כעת במיקום השישי - זהה לזה של הדרור. עורב אפור, מיינה מצויה, יונת הבית, צוצלת ודררה הם חמשת המינים הנפוצים ביותר - מינים אלו משגשגים כתוצאה מפעילות האדם ולכן נפוצים מאד במשכנות אדם בכל הארץ.

1400

תצפיות דווחו

הציפור
הנפוצה ביותר
עורב אפור

מופיעה בכ-

63%

מהתצפיות

השתתפו

438

מדווחות ומדווחים

חמש הציפורים השכיחות ביותר במבט ארצי:

הדיווחים
הגיעו מ-

204

ישובים

דווחו

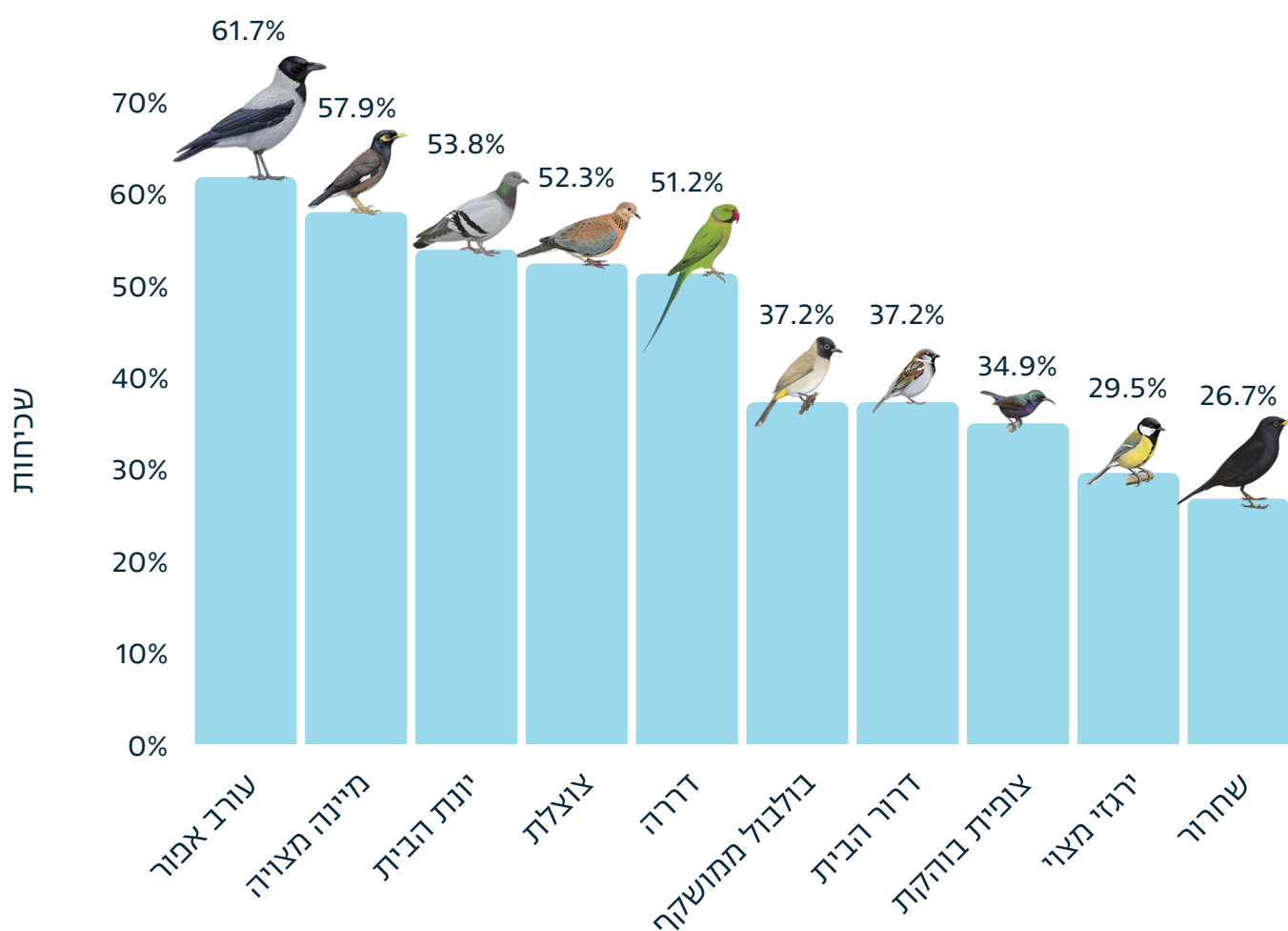
51,863

ציפורים

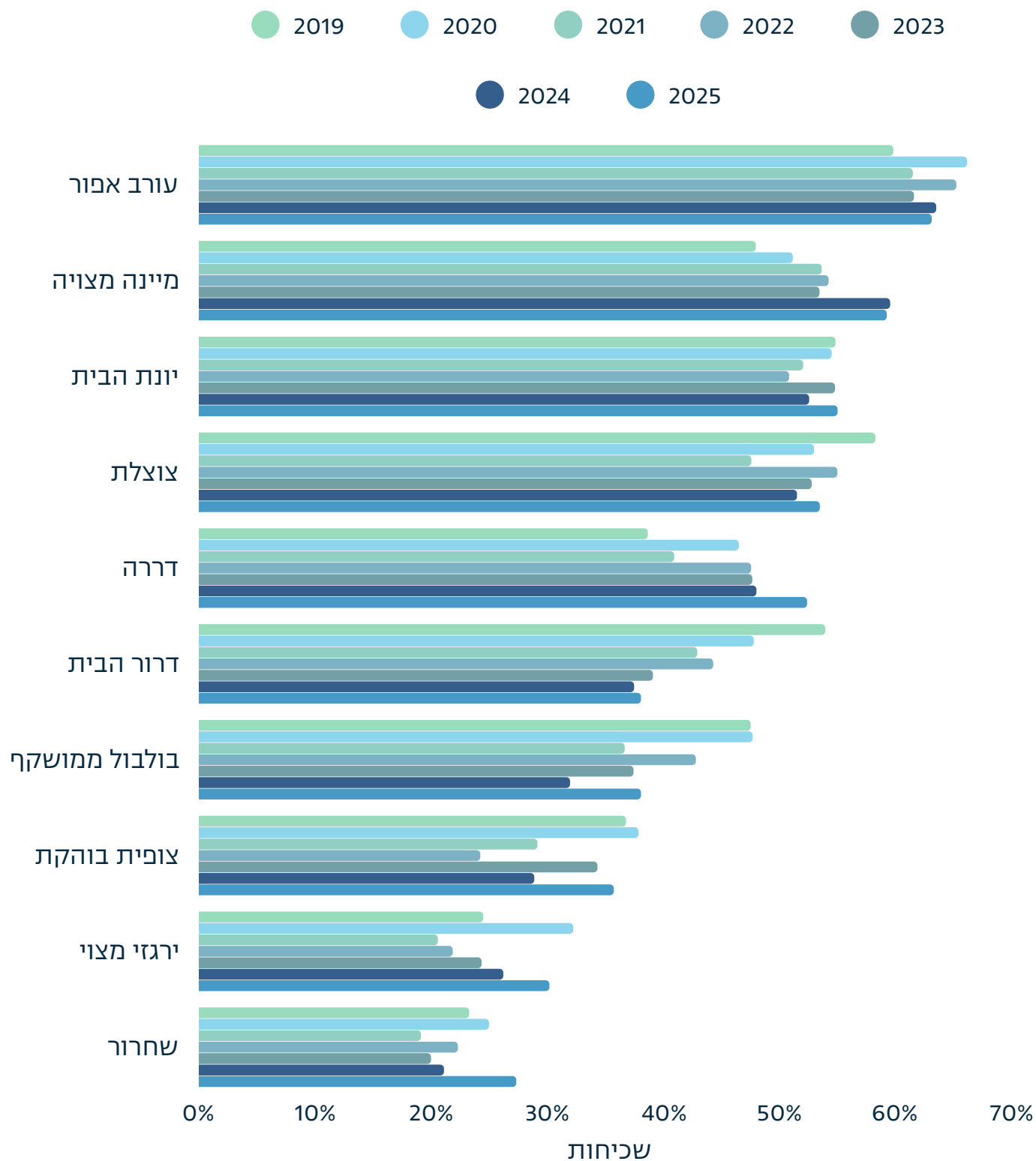
מ-144

מינים

בבחינת השכיחות של אותם עשרת המינים ביחס לשנים קודמות, ניתן לראות במיינה ובדררה מגמה של עלייה בשכיחות - מדובר במינים פולשים המרחיבים את תפוצתם בהדרגה. אצל העורב והיונה ניכרת יציבות ואצל דרור הבית ובולבול ממושקף - מגמה של ירידה בשכיחות, גם אם בשנה האחרונה חלה עליה במספר הדיווחים שלהם. חשוב להזכיר ששבע שנות נתונים לא מספיקות כדי לקבוע שינוי משמעותי, ולכן ניטור ארוך טווח לאורך שנים רבות הוא חיוני.

גרף 1: עשרת המינים הנפוצים בדיווחי 2025 במבט ארצי

גרף 2: עשרת המינים הנפוצים בדיווחי 2025 - שכיחות לאורך השנים

כאשר אנו בוחנים את שכיחות עשרת המינים במבט אזורי, ניכרים הבדלים בהשוואה למבט הארצי ובין האזורים. בדרום הארץ דרור הבית הוא השכיח ביותר ואילו בצפון הארץ לא דווח כלל בין עשרת הראשונים (!). העורב האפור עלה השנה באזור הדרום מהמקום החמישי למקום הרביעי. גם במרכז חל שינוי, כאשר המיינה נצפתה מעט יותר מהעורב האפור. תוכי נזירי נצפה בשכיחות גבוהה רק במרכז, על אף שהוא מצוי במספרים גדולים גם באזורים אחרים. להערכתנו יש תת דיווח על התוכי הנזירי בגלל זיהוי שגוי שלו כדררה.

להלן עשרת המינים השכיחים ביותר בכל אזור:

הדרום 168 דיווחים		הבקעה וההר 160 דיווחים		המרכז 643 דיווחים		הצפון 429 דיווחים	
56.5%	דרור הבית	58.1%	עורב אפור	67.3%	מיינה מצויה	59.2%	עורב אפור
54.8%	יונת הבית	51.9%	צוצלת	66.9%	עורב אפור	54.1%	יונת הבית
54.8%	צוצלת	51.3%	צופית בוהקת	61.7%	דררה	52.2%	מיינה מצויה
51.8%	עורב אפור	47.5%	בולבול ממושקף	56.3%	צוצלת	45.5%	צוצלת
48.2%	מיינה מצויה	46.9%	דרור הבית	55.4%	יונת הבית	43.8%	דררה
46.4%	דררה	45.6%	מיינה מצויה	42.9%	תוכי נזירי	40.3%	ירגזי מצוי
39.9%	צופית בוהקת	45.6%	יונת הבית	37.0%	דרור הבית	39.2%	צופית בוהקת
38.7%	בולבול ממושקף	39.4%	שחרור	33.9%	בולבול ממושקף	37.8%	בולבול ממושקף
28.6%	נחליאלי לבן	33.8%	דררה	27.1%	ירגזי מצוי	28.2%	עורבני שחור-כיפה
26.2%	תור צווארון	27.5%	עורבני שחור-כיפה	26.7%	צופית בוהקת	28.0%	שחרור

מה למדנו מכל כך הרבה שנות ניטור ציפורים?

במהלך 2024 ערכנו מחקר להבנת השינויים שחלו בספירת הציפורים לאורך השנים ולהפקת תובנות בנוגע להפעלתו בעבר ובעתיד. במחקר אפינו שלושה שלבים עיקריים בהפעלת המיזם, שבהם השינויים התרחשו בארבעה מימדים: הובלת המיזם, פרוטוקול איסוף הנתונים, אופן דיווח הנתונים וניתוח הנתונים. מידע נרחב על התוצאות ניתן לקרוא [כאן](#).

תובנות מסקר המשוב

במהלך הספירה מאות משתתפים, מגיל גן ועד גיל הזהב, התבוננו, חיפשו וספרו ציפורים בחצרות, ברחובות ובגינות. משתתפים רבים הביעו התלהבות מהפעילות והדגישו שנהנו מהספירה, למדו רבות, והרגישו מעורבים יותר בשמירת טבע. הנה כמה רגעים מרגשים מהספירה:

אורחים הגיעו

“הצטרפו אלינו זוג מבוגרים שמעולם לא התעניינו בציפורים, אחרי שעה של הקשבה ותצפית הם פתאום נפתחו לעולם חדש.

תגלית אישית

“פעם ראשונה שראיתי בארץ אדום חזה וירקון – בדיוק בזמן הספירה!

ציפור ראשונה

“היום הילדים ראו בפעם הראשונה דוכיפת!! איזה התרגשות בגן!!!

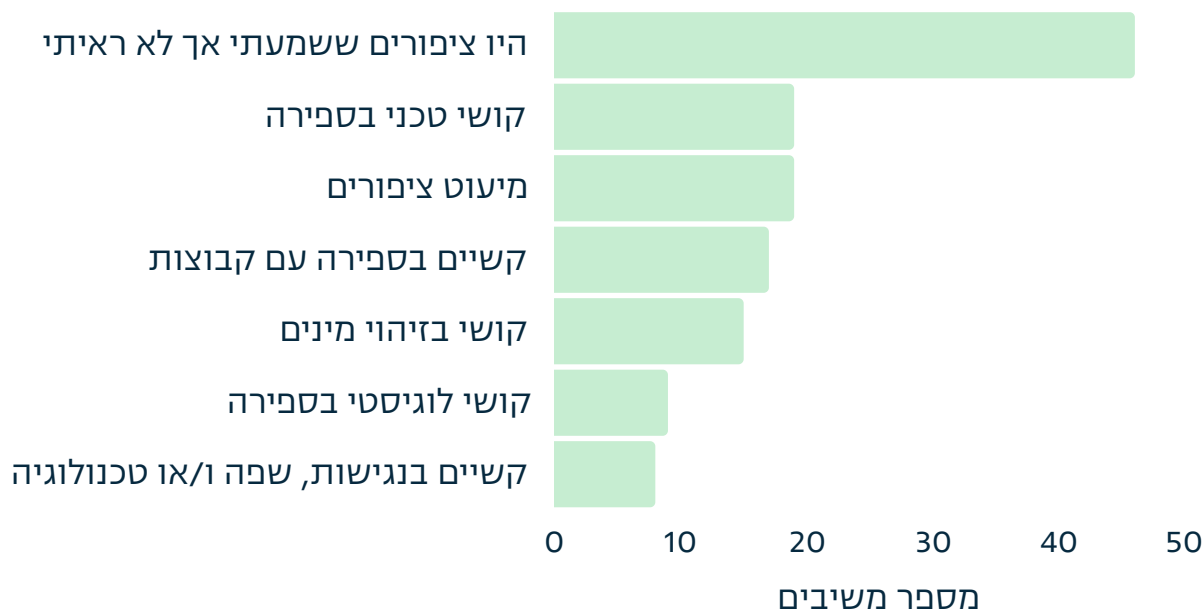
להקשיב לטבע

“עצמתי עיניים ושמעתי המון קולות ציפורים סביבי, גם כשהעיניים היו פתוחות – לא ראיתי אותן!

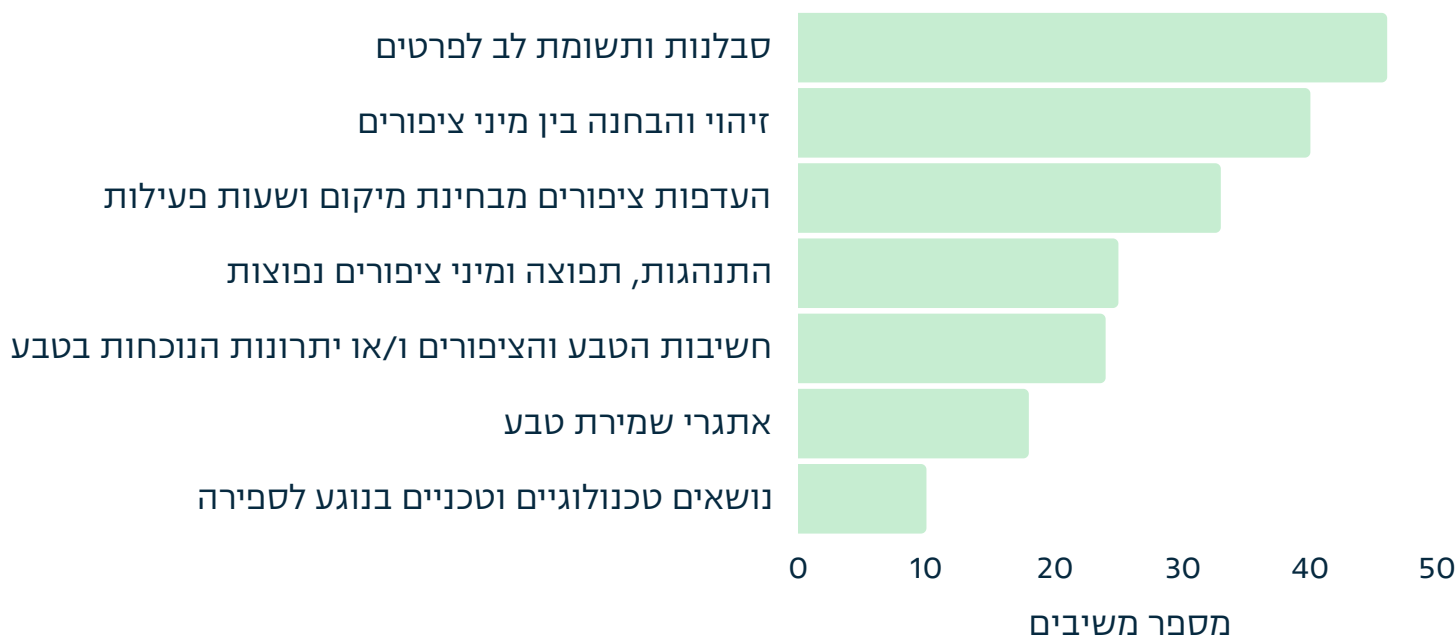
לומדים יחד

“ספרתי עם חברה שיותר מנוסה ממני, והיא העמידה אותי על קיומה של הצוצלת. תמיד חשבתי שזו יונה!

משתתפים סיפרו לנו גם על האתגרים בספירה. חלק מהמשיבים שמעו ציפורים אך לא ראו אותן, ולכן התקשו בזיהוי (זה הזמן להכיר את [אפליקציית מרלין](#) שמסייעת בזיהוי מיני ציפורים – היא עדיין לא מזהה מינים ב-100%, אבל יכולה להיות כלי עזר מצוין). אתגרים נוספים כללו קושי טכני בספירה (לדוגמה ספירה של ציפורים בתנועה, במרחק ובלהקות), קושי לוגיסטי בספירה (בשעות הספירה המומלצות, בתנאי מזג אוויר מסויימים) ומיעוט ציפורים בזמן התצפית. עם חלק מהאתגרים ניתן להתמודד בדרכים יצירתיות, תוך לימוד והכשרה, ואחרים הם פשוט חלק מהטבע של הציפורים ושל חוויית התצפית.

גרף 3: תוצאות סקר המשוב - אתגרים בהם נתקלו המשתתפים במהלך הספירה

גרף 4: תוצאות סקר המשוב - מה למדו המשתתפים במהלך הספירה?

מה התחדש השנה?

אגדה חיה

לכבוד הספירה, הושק שיר חדש של שחר אבן צור ומוזיאון הטבע, מתוך פרויקט "אגדה חיה", על **הדוכיפת**. לחצו על התמונה לצפייה בקליפ:

מיזם נוצה

ניטור ציפורי העיר (נוצה) הוא מיזם מדע אזרחי חדש שאמור להשלים את נתוני ספירת הציפורים. ציפורים משתמשות בישובי אדם במגוון דרכים, כמו אגירת אנרגיה לנדידה, קינון או שיחור מזון. על מנת לעקוב אחר דפוסי השימוש של ציפורים בישובים, תוכנית ניטור רב שנתית חדשה תנסה לכמת איך ציפורים משתמשות בישובי אדם ואיך השימוש הזה משתנה עם השנים. המחקר יאפשר השוואה של דגמי השימוש של ציפורים בעיר לאורך כל השנה.

צפרים חובבים מוזמנים לפנות לד"ר עמוס בלמקר: belmakera@tauex.tau.ac.il

שגרירי ספירת הציפורים

השנה יצאנו בפעילות מיוחדת שבמסגרתה הזמנו סופרים ותיקים ומנוסים לסייע ולהפיץ את מיזם ספירת הציפורים. התנדדו כמה עשרות שגרירים, שערכו פעילויות להרחבת קהלים ולתמיכה בנושא eBird. מעל 250 איש השתתפו בפעילויות שנערכו בהתנדבות: הדרכה קהילתית בחוות בארי, מפגש גמלאים וספירה שכונתית בקיבוץ מעלה החמישה, ספירה בפארק ארגמן בנס ציונה ובפארק הרצליה, מפגש בגינה קהילתית בפרדס חנה-כרכור, הדרכה לקהל הרחב בעמק הצבאים בירושלים, ועוד. תודה לכם שגרירים יקרים!

בשנה הבאה נרחיב את פעילות השגרירים לעוד מקומות ולעוד פעילויות. **רוצים גם אתם להיות שגרירי ספירה בשנה הבאה?** הרשמו [בטופס הרישום](#).

הכירו את הצפרים!

בשמת בוטליר

מקום בארץ: מעלות

תפקיד בספירה: שגרירת ספירת הציפורים

כמה שנים את סופרת ציפורים? מעל 10 שנים

ציפור אהובה: ירגזי

מקום אהוב לתצפית ציפורים: מהחצר הקדמית

שלי בבית

זיהוי ציפורים – עין, אוזן, או אפליקציה? עין ואוזן

חווייה מיוחדת מהספירה השנה: שיתוף הפעולה של המתנ"ס בגיוס קבוצות לספירה

טיפ למי שסופר ציפורים בפעם הראשונה: להנות מהרגע, עדיף להנות מתצפית על

ציפור אחת קרובה מלחפש הרבה תצפיות מרוחקות

ואחד לשנה הבאה – מה עוד כדאי שיהיה בספירה? מגדירי ציפורים לסופרים

עמוס בלמקר

מקום בארץ: רעננה

תפקיד בספירה: יועץ מדעי

כמה שנים אתה סופר ציפורים? 5

ציפור אהובה: אין – כולן יפות

מקום אהוב לתצפית ציפורים: זה תלוי בעונה – אני

הולך איתן ולא מחכה שיגיעו אליי

זיהוי ציפורים – עין, אוזן, או אפליקציה? חייבים

להשתמש בהכל אבל אני יותר נהנה לראות ולא רק

לשמוע

חווייה מיוחדת מהספירה השנה: אין משהו מיוחד שלא קורה כל שנה

טיפ למי שסופר ציפורים בפעם הראשונה: תגיעו מוכנים אחרי שאתם יודעים לאילו

מינים לצפות, איך הם נראים ונשמעים – לא ללמוד תוך כדי הספירה

ואחד לשנה הבאה – מה עוד כדאי שיהיה בספירה? תעודדו חברים ממקומות אחרים

לספור – שיהיה ייצוג לכל הארץ ולא רק למרכז

רינה אוזן

מקום בארץ: מושב עזריקם

תפקיד בספירה: גננת במושב בית עזרא

כמה שנים את סופרת ציפורים? 8

ציפור אהובה: דוכיפת

מקום אהוב לתצפית ציפורים: בגן... ואצלי בבית

זיהוי ציפורים – עין, אוזן, או אפליקציה? חושים

חווייה מיוחדת מהספירה השנה: כחלק מעלייה בדרגה,

עשינו חקר של שיר ציפורים ואיתנו הצטרפות לספירת ציפורים

ארצית... הקהילה והילדים מציצים כל יום ציפורים

טיפ למי שסופר ציפורים בפעם הראשונה:

להתרגש

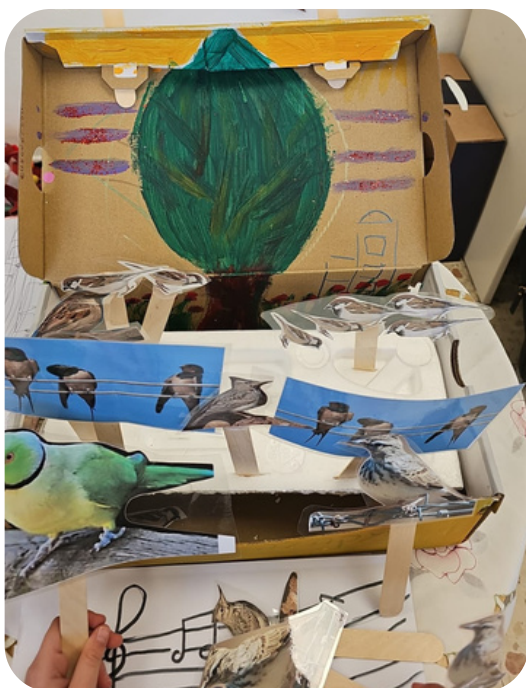
להעז

ללמוד

ואחד לשנה הבאה – מה עוד כדאי שיהיה

בספירה? אתם מושלמים. הביחד עוזר - למידת

עמיתים

תאטרון קרטון של ציפורים בגן

פינת ציפורים בגן

ילדים סופרים בגן עזרא

סופרים ציפורים עם הגוזלים של בית עזרא

במשך שבועיים, הובילה הגנת רינה אוזן בגאון את תלמידיה תהליך היכרות, חקר וספירה של ציפורים בקרבת הגן והבית. ראו [סרטון](#) לסיכום הספירה בגן. התפעלנו מהיצירתיות ומהמגוון של פעילויותיה. הנה חלק מהרעיונות להשראה:

- לומדים וחוקרים שירי ציפורים - מקהלה עליזה/לאה נאור, יש לי ציפור קטנה בלב/יגאל בשן
- יצירת אווירת ציפורים בגן
- בניית תערוכת תמונות וחפצים של ציפורים
- הכנת מתקני האכלה לציפורים - אפילו פשטידת ציפורים
- לומדים כללים על התנהגות בזמן ספירה - להיות בשקט כי הציפור תעוף, לזהות ציפור ולהסביר היכן נמצאת - על העץ, על העמוד, על השיח...
- משחקים בנושאי ציפורים
- פיסול ציפורים מבצק מלח
- לומדים על מבנה הציפור - כנפיים, נוצות, מקור
- הילדים מעבירים הרצאות לחבריהם - מה ההבדל בין עטלף וציפור? מיהו השלדג? סודות הינשוף
- הכנת פוסטרים על ציפורים מעניינות
- הכנת תיאטרון קרטון של ציפורים
- גם ההורים קיבלו משימה - לצלם ציפורים ליד הבית

ספירת הציפורים בתקשורת: [לכתבות ופרסומים על הספירה](#)

שמרו על קשר!

מוזמנים להצטרף לקבוצות הוואטסאפ ([לקהל הרחב](#), [לאנשי חינוך](#)), לקבוצת הפייסבוק של הספירה וגם לרשימת התפוצה החדשה שלנו.

חוץ מזה, אם עוד לא הכרתם - מוזמנים להציץ באתר החדש של המרכז הישראלי למדע אזרחי, להכיר עוד מיזמי מדע אזרחי שכבר נמצאים ברשת המזמנים שלנו, ולעיין בחדשות, בפרסומים ובמשאבים שלנו. תהנו!

תודה רבה לכל הסופרים והסופרות! להתראות
במחצית השניה של ינואר 2026! עד אז, מוזמנים
לזהות ציפורים ולדווח ב-eBird כל השנה!

